

ORATIO

GRATIAS

SOCIETATI LATINAE
QVAE IENAE REGRET

QVON

SODALITM

ESSE IVSSERIT

AGIT

IOANNES FRIEDERICVS
HANS WALDVS

AVGVSTISSIMI TORON. REG. ET ELECTOR. SAXON.
A CONSILIO LEGATIONVM

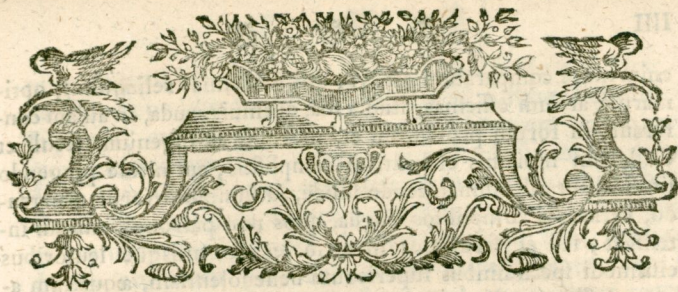
Handwritten signature

IENAE

LITTEARIS SCHOLASTICIS

1710

V I R I
ILLVSTRES EXCELLENTISSIMI
AMPLISSIMI DOCTISSIMIQ
PATRONI FAVTORES ET AMICI
OMNI PIETATE OBSEQVIO
ET OBSERVANTIA SVMMVM
COLENDI

SAepe miratus sum, cur societas tam illustris, tot
tantisque viris eruditis conspicua, simulac caput
erigere, et in lucem prodire cœpit, non, vt aliæ,
bonarum nomen artium, scientiarum et inscri-
ptionum, aut eiusmodi aliquid pomposum sibi
arrogauerit; sed in eo satis satisque rebus suis
consultum esse, crediderit, vt latinæ linguæ cul-
turam publice præ se ferret, nomen, quod scholam fere sapit, ma-
nes redolet, et alto a plerisque supercilio contemnitur. Ita
enim

enim more comparatum est, vt, qui academias relinquunt, optimarum artium officinas, studia sua, quamuis eruda, in aulam conferant, in forum protrudant et, moribus ad ingenium seculi et Gallorum inprimis elegantiam compositis, aut nitide pingendo litteras, aut calculum ducendo solide, ad summum versus pangendo, vernacula compositos lingua, quos non patronus tantum intelligat, sed et serui eius in atrio legant, aliisque leuioribus eiusmodi speciminibus superiorum beneuolentiam, æqualium amorem sibi conciliare studeant, parum de eo, quod aliunde ex Latio repetitur, solliciti. Postea vero, quam melius cum animo meo meditatus sum, quænam instituti vestri ratio potissimum esset, in mentem venit sollempnis illius formulæ, qua vsi olim Romani consules ea tempestate, qua hostem irruere, vel ciuem, in propria sæuientem viscera, ruinam minari, vel aliam ciuitati calamitatem imminere animaduertebant, adhortabantur fedulo: *viderent, ne quid detrimenti caperet respublica.* Iam quid, quæso, est, quod maius ciuitati cuidam rei que publicæ detrimentum afferre possit, quam linguam ciuium corrumpi, et in desuetudinem abire, cuius iacturam, imperii ruinam sensim post se trahere tam verum est, quam quod verissimum? Videmus id in Græcia, quæ parens liberalium artium in eo non parum desudauit, vt orationis suæ elegantiam exteris, Romanis præcipue, quibuscum de summa rerum certabat, de meliori commendaret, et cum linguæ ingenio animos quoque, Græce doctos, egregie sibi conciliaret: videmus idem in Latio, cuius proceres, deuastata Græcia atque deleta Carthagine, Græcorum linguam eruditis in deliciis relinquebant, ipsi Romanam cum armis in Hispaniam, Galliam, aliasque terras deportabant, vt, quorum fortitudinem arma superare non poterant, eorum animos linguæ facultas mansuetos redderet ac dociles. Exploratum habemus in Gallia, quæ, rerum suarum præ ceteris studiosa, non belli solum tempore omnes gentes virtute antecellere, et vnam post alteram prouinciam sibi subiugare conatur; sed et tem-

tempore pacis in eo omnem operam, omne studium collocat, vt de educatione liberorum, vel a teneris ad gustum Gallorum suscipienda, exteris persuadeat, suamque linguam maternæ vbi-que præferendam curet. Neque enim laude sua in hoc defraudandi sunt Galli, quod cum lacte quasi amorem sui inspirent Germanis, quos suos faciunt a pueris, bene gnari, cum lingua et mentem mutari sapius, adeo vt verear, ne nimis sero cum damno experiatur posteritas, magis a Gallis metuendum sibi fuisse pacis, quam belli tempestate. Ad vos igitur vt reuertatur, vnde mea profluxit oratio, VIRI OMNI LAVDIS GENERE PRÆSTANTISSIMI, quibus curæ cordique fuit salus eruditorum, non melius prouideri eidem posse existimastis; quam si septo quasi hominum, liberaliter instructorum, rempublicam, at paruam, pro dolor! nostra ætate, ita vt septo facile intercludi queat, circumferibatis, cuius extra pomeria nulla doctrinæ gloria, nullus honoris gradus, nulla eruditus salus. Neque id iniuria. Quodsi enim sine legibus iuris consultus, sine codice theologus, contra Hippocratem medicus loqui merito erubescit, qua fronte, quo vultu contendere hi omnes a nobis poterunt, vt de ipsorum eruditione persuaderi nobis patiamur, si habent, cur erubescant, vbi armis latinis dimicandum foret, propterea quod verentur subinde, ne in Priscianum impingant, dum fumum nobis vendunt? Sic erat in fatis! VESTRVM erat, LINGVÆ ROMANÆ VINDICES AC STATORES, rem eruditorum fere deperditam, cunctando licet, Fabiorum more restituere: VESTRVM erat, Latium pristino suo et candori et splendori reddere: VESTRÆ demum gloriæ hoc seculo, quo, qui humi adhuc repunt, altius cum Icaro evolare nituntur, relictum erat, nomen impertire eruditus, et a sanctuario Mineruæ prohibere profanum vulgus, cui in vestibulo consistendum erat. Abeant nunc cum ignominia omnes, qui non nisi in *practicis*, quas iactant stolide, artibus versati, quasi *theoreticis* ceu basi haud nitantur, qua collapsa ædificium ipsum corruat, necesse est,

est, qui, inquam, cum opprobrio profligati, ex Latio in aulas confugiunt, in fora prolabuntur, ibique Gallica sua, Italica, aut Hispanica crepant, matrem honestissimam prostituentes publicæ, dum meretricio amore prosequuntur filias, et, si numero eruditorum haberi velint, cum milite, cui idem cum Alexandro magno nomen erat, aut nomen mutant, aut linguam. Erit, credite mihi, erit sua semper laus eruditus, manebit quemque suus post funera honor, quamdiu vobis volupe fuerit, castitatem sermonis eruditorum, hoc est latini, conseruare integram, cuius vinculo non Germaniæ solum, sed omnium nationum homines docti intima cognatione atque amicitia inter se coniunguntur. Abeant igitur, et erubescant, Palladis templum intrare, aut eruditorum consortio in posterum haberi, qui Latium abhorrent! Fugite, et procul hinc, procul estote omnes profani, ignari omnes! Verum, dum alios prohibere ab omni doctrinæ sacrario laboro, vereor, ne idem mihi accidat, quod arrogantibus illis Iudeorum doctoribus, qui, dum alios arcent a via salutis, ipsi aditu præcluduntur, attoniti, ac pudore suffusi. Siue enim ad linguæ latinæ copiam, dicendique facultatem; siue ad liberalium, quas vocant, artium, aliarumque disciplinarum apparatus mentem meam conferam, quibus instructum esse decet, qui consortium vobiscum inire desiderat, non video, qua ratione tantam expectationem sustinere queam. Equidem non nego, quod dissimulare nullo modo possum, me, iam inde ab ineunte ætate musarum dulcedine abreptum, earundem flagrasse amore, et, vt ingenue fatear, quemadmodum natura mea fert, amo adhuc artes ex Græcia Latine oriundas, cum quibus voluptatem nullam confero, quibus, quam alii fortunam admirantur, eam contemnere, paucis adquiescere, mihi ipsi sufficere, aliorumque commodis, quantum in me est, inferuire didici; sed, vt hæc omnia nihil nisi bonam voluntatem arguunt, ita, quos quantosque in his studiis progressus fecerim, aliorum est diiudicare. Neque enim mihi temere

mere aliquid arrego, aut assentor libens, aut ita gloria trahor, ut falsae opinionis errore, quod video multis contingere; oblecter. Ipsi videritis, VIRI DOCTISSIMI, OMNIQUE LAVDE MAIORES, an ex vna, quam e naufragio seruavi, tabula, quamque in honorem amici, tanquam gratæ memoriæ resseram, composueram, liceat iudicium ferre de meis profectibus, et augurari, in posterum quid præstare possim. Ipsi videritis, futurumne forsan sit aliquando, ut vos peniteat, fidem hac in re habuisse GYNTHERO integerrimo, quam in dubium vocare uti impium forer, ita in hoc vnico suspecta videri poterat, ideo quod, qua in omnes, quos primo statim intuitu ad se rapit, sit humanitate, quamuis noueritis; amicitia tamen, ne dicam propinquitate, me eidem coniunctum esse, prorsus ignotum vobis esse poterat. Amat quisque suos, et est omnibus a communi parente natura insutum, ut amari velint a sui similibus, et in animorum societate et coniunctione multum ponant; adeoque fieri facillime potuit, ut voluntati meæ, quam cum sua eandem esse vbiqueprehendit, vires quoque respondere ac progressus, crediderit, atque in hac fiducia, quæ ipsius animo infidet omnis doctrinæ copia, eadem et me imbutum, publice professus fuerit. Et est hoc animi liberaliter instructi, spectare voluntatem inprimis, eamque ipsa re potiozem ducere. Ego quidem gaudeo, tantum me bonæ meæ voluntatis præconem inuenisse. Quis enim amari ab eo, quem amant omnes, tanti non æstimet, quanti ea, quæ summa sunt? Gaudeo, quod tam benigne vos de studiis meis sentire video, et lætor. VESTRUM erat, animi mei sensa excutere, ac penitus explorare, essetne persona, quam imposituri eratis, apta mihi et adcommodata. Verum ne in dubium ipse reuocem fidem, quæ tantum commodi mihi attulit, VIRI omni virtute ac laude præstantis, aut contra eos disputare videar, quibus moderandæ VESTRÆ societatis publica cura demandata est, facile patior mihi hoc a vobis persuaderi: amplector VESTRAM benignitatem, qua commoti incitare voluistis

Iuistis animum litterarum amore iam inflammatum, gaudeo ve-
 hementer mihi gratulor, quod, quæ semper summa existi-
 maui, ea mihi a VOBIS tribuuntur. Habeo campum VESTRA
 benevolentia, in quo doctrina, si in me vlla est, excurrere possit,
 et modo huc, modo illuc exspatiari; atque ex limpidiſſimis Pie-
 ridum fontibus delibare, quæ et delectent, et sint ex vsu. Vide-
 tis, VIRI OMNI HONORIS ET OBSERVANTIAE CVLTV
 SVSPICIENDI, qua voluptatē me affeceritis, quo vobis bene-
 ficio deuinxeritis. Restat vnicum adhuc mihi, quo fungendum
 est, officium, vt, quas referre nequeo, gratias saltem agam; in qua
 cogitatione dum verſor, hoc opus, hunc laborem esse satis intelligo.
 Etenim sicuti nunquam ego ILLVSTRI GYNTHERO possum
 gratiam referre, vt meritus est de me; ita opis nostræ non est,
 grates dignas VOBIS persoluere, VIRI ILLVSTRES, EXCEL-
 LENTISSIMI, DOCTISSIMI QVE, quousque hic loci commo-
 ror, non cum iis, qui ad rōstra sedent cum Demosthene, aut
 Cicerone: eorum castra sequor, qui Areopagitarum more ad
 clauum sedent *commissionis Cesareæ*, quam strenue exsequuntur
 multo stipati milite. At silent inter arma leges, silent inter li-
 tigia musæ formidolosæ nimium, pacisque amantes. Adeoque,
 quum teste SENECA ad reddendam gratiam opus sit et tempore,
 et facultate, et adspirante fortuna, veniam dabitur, quod gra-
 tias agendi partes in commodius tempus, non procrastinandi
 gratia, sed necessitate coactus, differam, et pro facultate voluntatem
 VOBIS offeram. Ea enim concedam nemini, et, quamuis
 disiuncti satis longe simus, et congregandi colloquendique fa-
 cultatem interualla locorum impediunt; meus tamen vobiscum
 animus erit, quoties oculorum aciem in literas publicas, quas
 ante aliquot dies acceptas veneror atque exofculor, impressam-
 que ibi ad viuum Ciceronis effigiem, conuertam, conuertam au-
 tem sæpius, cuius felicissima dicendi copia si mihi suppeteret,
 gratias, quas referre nunquam potero, certe dixissem.

✓

00 A 6436

ULB Halle
004 931 300

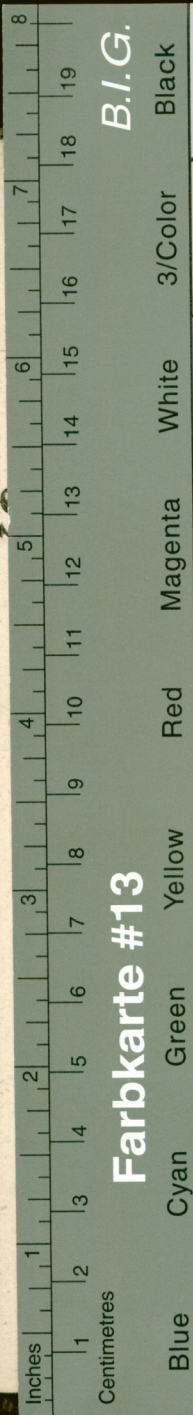
3

KD 18

B.I.G.

Farbkarte #13

31

T I O

IAS

LATINAE

E FLORET

OD

L E M

SSERIT

IT

RIDERICVS

ALDVS

EG. ET ELECTOR. SAXON

LEGATIONVM

NAE

CHILLIANIS

CCLII

